

ЕКОЛОГО-ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ОХОРОНИ ВОДНИХ БІОРЕСУРСІВ

Правова охорона водних біоресурсів здійснюється шляхом встановлення у законодавстві обов'язкової для всіх міри належної й необхідної поведінки людей стосовно останніх, а також наслідків, що настають при відхиленні від встановленого законом еталону поведінки.

Зміст правової охорони водних біоресурсів об'єднує чотири обов'язкові елементи: а) визначений законом перелік водних біоресурсів, що підлягають охороні; б) сукупність попереджувальних, заборонних, відтворювальних, каральних і заохочувальних правових норм; в) відповідальність за порушення екологічного законодавства й засоби відшкодування шкоди; г) контроль за станом водних біоресурсів.

Така охорона водних біоресурсів органічно поєднана з іншими способами охорони навколишнього природного середовища в цілому. Ця спільність проявляється в тому, що право, яке закріплює у своїх нормах досягнення науково-технічного прогресу, матеріальні, фінансові, організаційні й ідеологічні заходи держави по охороні довкілля, надає їм загальнообов'язкової юридичної сили. Водночас екологічні правила, що містяться у нормах права, досягають своєї мети лише за наявності їх наукового обґрунтування, забезпечення їх виконання необхідними економічними й матеріально-технічними засобами, організаційною роботою, вихованням відповідного екологічного світогляду.

Сукупність правових норм і правовідносин, що їм відповідають виконують функцію правового регулювання охорони водних біоресурсів, створюють її еколого-правовий механізм, який є одним з елементів у системі управління якістю як довкілля в цілому, так і складової частини – водних біоресурсів. Структура еколого-правового механізму цієї охорони складається з таких частин:

- екологічні норми і правовідносини, що їм відповідають і виконують функції базових екологічних вимог, звернених до всіх користувачів;
- екологізовані норми господарського законодавства, які виконують функції конкретизації еколого-правових вимог екологічного

законодавства стосовно планування, проектування, будівництва, реконструкції й експлуатації виробничо-господарських об'єктів і комплексів;

- екологізовані норми адміністративного, цивільного, кримінального, трудового, інших галузей законодавства і правовідносини, що їм відповідають і виконують функції закріплення матеріальних, організаційних і правових гарантій дотримання еколого-правових норм;

- еколого-правові відносини, виникаючи в результаті поєднання всіх складників еколого-правового механізму охорони водних біоресурсів зокрема та навколишнього природного середовища в цілому.

Структура еколого-правового механізму показує, що у сфері охорони водних біоресурсів діє комплекс юридичних норм, які належать до різних галузей права. Так, норми державного права регулюють діяльність органів державної влади з охорони та використання водних біоресурсів. Адміністративне право своїми нормами регламентує роботу органів управління у галузі використання водних біоресурсів і охоронного контролю, а також заходи адміністративного запобігання й адміністративної відповідальності за порушення законодавства про охорону та використання водних біоресурсів. Цивільне право реалізує екологічні вимоги в галузі планування, проектування, капітального будівництва й відшкодування шкоди, спричиненої порушенням законодавства про охорону та використання водних біоресурсів. Кримінальне право виконує природоохоронну функцію шляхом закріплення складу екологічних злочинів. Трудове право містить норми, що передбачають як заходи матеріального стимулювання за виконання планів і заходів щодо охорони водних біоресурсів, так і засоби дисциплінарного впливу на посадових осіб та окремих працівників за порушення законів про охорону водних біоресурсів

Нааявність комплексу юридичних норм надає правовій охороні водних біоресурсів міжгалузевого, міждисциплінарного характеру. Провідну роль у цьому комплексі відіграють екологічні норми, що виконують головну функцію зі встановлення єдиних правил охорони водних біоресурсів.

Однак, з плином часу, використанням досягнень науково-технічного прогресу, новітніх технологій, заходи й методи, завдяки яким відбувається охорона вказаних об'єктів потребують деяких доповнень і вдосконалення на законодавчому рівні.